แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

GUIDELINES FOR PROMOTING READING AT THE LEARNING PROMOTION CENTER, WANG HIN DISTRICT, SISAKET PROVINCE

[1]ภิรัญญา จันทร์เปล่ง

[1]Piranya Chanpleng

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ประเทศไทย

[1]Sisaket Rajabhat University, Thailand

[1]piranya.cp@gmail.com

Received: July 2, 2024; **Revised**: July 28, 2024; **Accepted**: August 30, 2024

บทคัดย่อ

การอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้รับสาระ ความรู้พัฒนาความคิด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอารมณ์และจิตใจ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จำนวน 1 คน บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ใช้บริการ จำนวน 2 คน ตัวแทนครูส่งเสริมการเรียนรู้ ตำบล จำนวน 2 คน และตัวแทนครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 7 คน โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอในรูปแบบการพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยแยกเป็นประเด็นรายด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม หน่วยงานจัดการประชุมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม กำหนดแผนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติ 2) ด้านสถานที่และบรรยากาศ จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่าง

[1]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสื่อการเรียนรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มีประสิทธิภาพ 3) ด้านทรัพยากร สำรวจความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ในพื้นที่เพื่อจัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการจัดหาทรัพยากรที่หลากหลาย ใหม่ทันสมัยให้เพียงพอกับการใช้งาน และ 4) ด้านบุคลากร มีการมอบหมายหรือกระจายหน้าที่ให้บุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่ออธิบายเนื้อหา แนะนำกลุ่มผู้เรียนให้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี

คำสำคัญ : การอ่าน, การส่งเสริมการอ่าน, การศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

Reading is a tool for self-learning. It allows readers to gain information, knowledge, develop their thoughts, as well as being a tool for emotional and mental development This research is qualitative research. Its purpose is to Study the Guidelines for promoting reading at the Learning Promotion Center, Wang Hin, Sisaket. The sample group consists of Learning Promotion Center are 1 administrator, 1 librarian, 2 user representatives, 2 subdistrict learning promotion teacher representatives, and 1 community learning center teacher representative, totaling 7 people. By selecting a specific target group. The research tool is a focus group recording form. Data were analyzed using content analysis. Presented in a descriptive format. The research results found that Guidelines for promoting reading of the Learning Promotion Center, Wang Hin, Sisaket separated into individual issues as follows: 1) Activity format: The agency organizes meetings with cooperation networks. To plan together to carry out activities. Set an operational plan method of action. 2) Location and atmosphere: Organize activities to suit the location. To organize appropriate activities so that the activities run efficiently. 3) Resources: Survey the information needs of local users in order to procure resources to meet the needs of a variety of resources, new and modern enough for use. and 4) In terms of personnel: Duties have been assigned or distributed to more personnel. To explain the content introduce groups of students thoroughly. And to carry out various activities went well.

Keywords : Reading, Promoting Reading, Informal education

บทนำ

การอ่านออก (Reading) เป็นเป้าหมายด้านผู้เรียน ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้รับสาระ ความรู้ พัฒนาความคิด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอารมณ์และจิตใจ จากความสำคัญของการอ่านซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) จึงได้กำหนดให้ร้อยละการอ่านของคนไทย (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้น เป็นตัวชี้วัดหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคน ทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายข้อ 2.2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 110) การอ่านนอกจากจะมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของทุกคนในปัจจุบันแล้ว การอ่านยังสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมได้ แต่การอ่านมิใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ต้องเรียนรู้และฝึกฝนจนเป็นนิสัย ดังนั้น การสร้างพฤติกรรมการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูและผู้เรียนเห็นความสำคัญและมีพฤติกรรมรักการอ่านที่ยั่งยืน การอ่านจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและไม่มีวันสิ้นสุด การพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา การอ่านจึงเป็นนิสัยจำเป็นอันดับแรกอย่างหนึ่งที่สร้างสรรค์และส่งเสริมได้ เพราะการอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหาความรู้ของมนุษย์ (วิฑูรย์ รองศรีแย้ม, 2554: 2)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดเป็นนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการอ่านมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดเป้าประสงค์ในการดำเนินงาน ข้อ 4 คือ ประชาชนได้รับการสร้างและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการอ่านเพื่อพัฒนาการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และกำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ในภารกิจต่อเนื่อง ด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ข้อ 1.4 การศึกษาตามอัธยาศัย 1) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างกว้างขวางและทั่งถึง เช่น พัฒนาห้องสมุดประชาชนทุกแห่งให้มีการบริการที่ทันสมัย ส่งเสริมและสนับสนุนอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน การสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์เพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายให้บริการกับประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง สม่ำเสมอ รวมทั้งส่งเสริมความพร้อมในด้าน

บุคลากร สื่อ อุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการอ่านและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่างหลากหลาย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563 : 15)

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดศรีสะเกษ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ และการส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มเป้าหมายในอำเภอวังหิน โดยดำเนินการผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลาย จากสถิติการอ่านและการใช้ทรัพยากรของประชาชนอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ในรอบปีที่ผ่านมาของทางศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนสถิติการอ่านและการใช้ทรัพยากร รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่มีจำนวนลดลง ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่า การส่งเสริมการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ รวมถึงการดำเนินชีวิตที่ดี และอีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาตลอดชีวิต ในการทำให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการสนทนากลุ่ม คือ ข้อมูล จำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จำนวน 1 คน บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ใช้บริการ จำนวน 2 คน ตัวแทนครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล จำนวน 2 คน และตัวแทนครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) จำนวน 1 คน โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

บทความวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อค้นหาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยแบ่งประเด็นออกเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ 1) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม 2) ด้านสถานที่และบรรยากาศ 3) ด้านทรัพยากร: สื่อ/หนังสือ/อุปกรณ์ และ 4) ด้านบุคลากร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่มที่กำหนดประเด็นเพื่อทำการพูดคุย เจาะลึกในประเด็นแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จำนวน 1 คน บรรณารักษ์ จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ใช้บริการ จำนวน 2 คน ตัวแทนครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล จำนวน 2 คน และตัวแทนครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) จำนวน 1 คน รวมจำนวน 7 คน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยแยกเป็นประเด็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม

1.1 ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานและชุมชนหลายแห่ง เช่น วัด โรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชน องค์การนักศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ยังขาดการวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม

แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานจัดการประชุมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือ วัด โรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชน องค์การนักศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม กำหนดแผนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นการระดมสมองด้านการส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิผล

1.2 จำนวนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเข้าร่วมกิจกรรมที่ครบตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งทุกครั้งที่มีการดำเนินการจัดกิจกรรม

แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานทำการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมก่อนดำเนินกิจกรรมให้หลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นทางสื่อสังคมออนไลน์ หรือด้วยการบอกข่าวในห้องเรียนจากผู้สอนสู่ผู้เรียน รวมทั้งหน่วยงานควรมีรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการเรียกความสนใจแก่ผู้เรียนได้ อาจเป็นคะแนนหรือรางวัลแล้วแต่ดุลพินิจของผู้สอนจะพิจารณา เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

1.3 รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ดำเนินการมีความหลากหลาย แต่บางกิจกรรมผู้เข้าร่วมมีจำนวนน้อย เนื่องจากกิจกรรมนั้นๆ ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เข้าร่วม

แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสำรวจความต้องการ ในการจะดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านใดๆ หน่วยงานควรให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือเลือกหัวข้อหรือกิจกรรมที่มาจากความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่อยากเข้าร่วมกิจกรรมได้ และกิจกรรมจะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ด้านสถานที่และบรรยากาศ

2.1 สถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างคับแคบ ส่งผลให้อากาศไม่ถ่ายเท ค่อนข้างร้อน เช่น กิจกรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านห้องสมุดสำหรับชาวตลาดจัดที่ตลาดอยู่ในจุดด้านในของตลาด การเข้าถึงยาก

แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานดำเนินการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่ เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านทรัพยากร: สื่อ/หนังสือ/อุปกรณ์

3.1 หนังสือ และสื่อ มีเนื้อหาที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานทำการสำรวจความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ในพื้นที่เพื่อจัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการ

3.2 หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากที่มีอยู่นั้นไม่พอสำหรับการใช้บริการเนื้อหาเก่า ขาดความทันสมัย แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานควรมีการจัดหาทรัพยากรที่หลากหลาย ใหม่ทันสมัยให้เพียงพอกับการใช้งาน

3.3 ห้องสมุดขาดสื่อ หรือเทคโนโลยีที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการอ่าน หรือการสืบค้นข้อมูล แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานควรจัดหาสื่อหรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศหรืออำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล เช่น แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์เพื่อการหาข้อมูล เพื่อเพิ่มความสะดวกในการอ่าน การสืบค้นข้อมูลและมีวิธีใช้งานสำหรับการใช้สื่อหรือเทคโนโลยีเหล่านั้นอธิบายไว้อย่างชัดเจน

4. ด้านบุคลากร

4.1 การดำเนินกิจกรรมโดยส่วนใหญ่มีเพียงครูส่งเสริมการเรียนรู้ตำบล/ชุมชน เป็นบุคคลหลักในการดำเนินกิจกรรม และในกิจกรรมบางกิจกรรมต้องการบุคลากรในการร่วมดำเนินกิจกรรมมากกว่า 1 คน

แนวทางที่ควรดำเนินการ คือ หน่วยงานควรมีการมอบหมายหรือกระจายหน้าที่ให้บุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่ออธิบายเนื้อหา แนะนำกลุ่มผู้เรียนให้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี ผู้เรียนมีความเข้าถึงเนื้อหาและร่วมดำเนินกิจกรรมได้จนเสร็จสิ้นกิจกรรม

4.2 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ไม่เป็นไปตามแผนงาน เนื่องจากมีกิจกรรม หรืองานอื่นๆ เข้ามาแทรกระหว่างดำเนินการเช่น การประชุมด่วนที่จังหวัด งานอบรมของส่วนกลาง เป็นต้น ทำให้บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

แนวทางการดำเนินการ คือ หน่วยงานมีการวางแผนงานเพื่อการดำเนินงานที่เป็นระบบตามระยะเวลาที่กำหนด เมื่อมีงานหรือกิจกรรมนอกเหนืออื่นๆ แทรกเข้ามาในช่วงระยะเวลาที่ต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้ ควรแบ่งหน้าที่การเข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนืออื่นๆ นั้นตามความเหมาะสม เลือกบุคลากรที่ตรงกับงานเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ และนำมาเสนอในที่ระชุม หรือ อบรมหรือสอนงานต่อแก่บุคลากรท่านอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วม

จากการนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นตารางองค์ความรู้แนวทางการส่งเสริมการอ่าน โดยกำหนดประเด็น วิธีการดำเนินการ รวมถึงผู้รับผิดชอบหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน แยกรายประเด็นได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

ประเด็นการส่งเสริมการอ่าน/รายด้าน	แนวทางการส่งเสริมการอ่าน	
	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ด้านรูปแบบและกิจกรรม	1. หน่วยงานจัดการประชุมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือ วัด โรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชน องค์การนักศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม กำหนดแผนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นการระดมสมองด้านการส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิผล	1. เครือข่ายความร่วมมือ ตัวแทนจากวัด โรงเรียน หน่วยงานสาธารณสุข ผู้นำชุมชน องค์การนักศึกษา ภูมิปัญญาชาวบ้าน 2.ผู้บริหารระดับอำเภอ 3.บุคลากรศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ

ประเด็นการส่งเสริมการอ่าน/รายด้าน	แนวทางการส่งเสริมการอ่าน	
	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ด้านรูปแบบและกิจกรรม	2. หน่วยงานทำการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมก่อนดำเนินกิจกรรมให้หลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นทางสื่อสังคมออนไลน์ หรือด้วยการบอกข่าวในห้องเรียนจากผู้สอนสู่ผู้เรียน รวมทั้งหน่วยงานควรมีรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการเรียกความสนใจแก่ผู้เรียนได้ อาจเป็นคะแนนหรือรางวัลแล้วแต่ดุลพินิจของผู้สอนจะพิจารณา เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. ครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล 3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) 4. บรรณารักษ์
	3. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสำรวจความต้องการ ในการจะดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือเลือกหัวข้อหรือกิจกรรมที่มาจากความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่อยากเข้าร่วมกิจกรรมได้ และกิจกรรมจะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. ครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล 3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) 4. บรรณารักษ์ 5. ผู้เรียน/ประชาชนในพื้นที่
2. ด้านสถานที่และบรรยากาศ	1. เลือกสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่ละครั้งอย่างเหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม และจำนวนผู้เข้าร่วม สถานที่ที่มีอากาศถ่ายเท ไม่แออัด มีบรรยากาศที่ดีเหมาะแก่การทำกิจกรรม	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. ครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล 3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) 4. บรรณารักษ์
3. ด้านทรัพยากร: สื่อ/หนังสือ/อุปกรณ์	1. สำรวจความต้องการทรัพยากร หนังสือ สื่อ หรืออุปกรณ์ จากประชาชนในพื้นที่หรือผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อจะได้นำความต้องการหลักมาวิเคราะห์จัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการตามลำดับความสำคัญและงบประมาณที่มี	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. ครูส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ตำบล 3. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.) 4. บรรณารักษ์ 5. ผู้เรียน/ประชาชนในพื้นที่
	2. จัดหาหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อที่มีหลากหลาย มีเนื้อหาที่ใหม่ ทันสมัย ให้เพียงพอกับการใช้งาน	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. บรรณารักษ์
	3. จัดหาสื่อ หรือเทคโนโลยีที่ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศ และการสืบค้นข้อมูล เช่น แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์เพื่อการหาข้อมูล เพื่อเพิ่มความสะดวกในการอ่าน การสืบค้นข้อมูล และมีวิธีใช้งานสำหรับการใช้สื่อหรือเทคโนโลยีเหล่านั้นอธิบายไว้อย่างชัดเจน	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. บรรณารักษ์
4. ด้านบุคลากร	1. หน่วยงานมอบหมายหรือกระจายหน้าที่ให้บุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่ออธิบายเนื้อหา แนะนำกลุ่มผู้เรียนให้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี ผู้เรียนมีความเข้าถึงเนื้อหาและร่วมดำเนินกิจกรรมได้จนเสร็จสิ้นกิจกรรม	1. ผู้บริหารระดับอำเภอ 2. บุคลากรประจำศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ
	2. เมื่อมีงานหรือกิจกรรมนอกเหนืออื่นๆ แทรกเข้ามาในช่วงระยะเวลาที่ต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้ มีการจัดสรร แบ่งหน้าที่การเข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนืออื่นๆ นั้นตามความเหมาะสม เลือกบุคลากรที่ตรงกับงานเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ และนำมาเสนอในที่ระชุม หรือ อบรมหรือสอนงานต่อแก่บุคลากรท่านอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วม	1. ผู้บริหารระดับจังหวัด 2. ผู้บริหารระดับอำเภอ 3. บุคลากรประจำศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ

อภิปรายผล

จากการวิจัยในประเด็น แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ โดยแยกเป็นประเด็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม หน่วยงานควรมีการจัดการประชุมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม กำหนดแผนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติ รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมก่อนดำเนินกิจกรรมให้หลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็นทางสื่อสังคมออนไลน์หรือด้วยการบอกข่าวในห้องเรียนจากผู้สอนสู่ผู้เรียน รวมทั้งหน่วยงานควรมีรางวัลในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการเรียกความสนใจแก่ผู้เรียนได้ อาจเป็นคะแนนหรือรางวัลแล้วแต่ดุลพินิจของผู้สอนจะพิจารณา เพื่อดึงดูดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสำรวจความต้องการ ในการจะดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือเลือกหัวข้อหรือกิจกรรมที่มาจากความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่อยากเข้าร่วมกิจกรรมได้ และกิจกรรมจะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภิชาติ สุขประเสริฐ (2555) ที่กล่าวสรุปว่า ผู้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรขอความร่วมมือบุคคลและสถาบันเอกชนให้การสนับสนุนโครงการส่งเสริมพัฒนาการอ่าน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้ประสบผลสำเร็จจึงควรได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย ทั้งกิจกรรมภายในห้องเรียน กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมของโรงเรียน และกิจกรรมนอกสถานที่ ซึ่งควรนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมการอ่านกับหน่วยงานภายนอกบ้างตามแต่โอกาสจะเอื้ออำนวย จะทำให้เด็กสนใจการอ่านมากขึ้น และมีพัฒนาการด้านการอ่านดีขึ้นตามลำดับ

2. ด้านสถานที่และบรรยากาศ เลือกเสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแต่ละครั้งอย่างเหมาะสม เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เลือกสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม และจำนวนผู้เข้าร่วม สถานที่ที่มีอากาศถ่ายเท ไม่แออัด มีบรรยากาศที่ดีเหมาะแก่การทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุมาลี สังข์ศรี (2556) ที่สรุปปัจจัยด้านกิจกรรมส่งเสริมว่า การส่งเสริมการอ่านที่จัดให้นักเรียนต้องมีความหลากหลาย เร้าความสนใจของผู้เรียน จัดต่อเนื่อง จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการอ่าน จัดแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ในโรงเรียน จัดห้องสมุดให้น่าสนใจ จัดสื่อใหม่ๆ จัดกิจกรรมแข่งขันการอ่านและการมอบรางวัล อีกทั้งต้องคอยกระตุ้นให้

นักเรียนอ่าน โดยครูต้องสนใจจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเอาใจใส่ติดตามการอ่านของนักเรียนอย่างใกล้ชิด จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและจูงใจผู้เรียน

3. ด้านทรัพยากร หน่วยงานควรทำการสำรวจความต้องการทรัพยากร หนังสือ สื่อ หรืออุปกรณ์ จากประชาชนในพื้นที่หรือผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อจะได้นำความต้องการหลักมาวิเคราะห์จัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการตามลำดับความสำคัญและงบประมาณที่มี สอดคล้องกับพิสมัย ดวงพิมาย (2560) ได้ศึกษาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นทีการศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า นำเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจัดหาสื่ออิเล็คทรอนิคส์ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอและทั่งถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมต้องหลากหลาย น่าสนใจและจูงใจให้นักเรียนหันมาร่วมกิจกรรมมากขึ้น

4. ด้านบุคลากร มีการมอบหมายหรือกระจายหน้าที่ให้บุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่ออธิบายเนื้อหาแนะนำกลุ่มผู้เรียนให้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี และหากมีงานหรือกิจกรรมอื่นๆ แทรกเข้ามาในช่วงระยะเวลาที่ต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้ มีการจัดสรร แบ่งหน้าที่การเข้าร่วมกิจกรรมนอกเหนืออื่นๆ นั้นตามความเหมาะสม เลือกบุคลากรที่ตรงกับงานเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ และนำมาเสนอในที่ระชุม หรือ อบรมหรือสอนงานต่อแก่บุคลากรท่านอื่นที่ไม่ได้เข้าร่วม สอดคล้องกับสุมาลี สังข์ศรี (2556) ที่สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับประถมศึกษาว่า การมีนโยบายที่ชัดเจนส่งผลอย่างมาก เพราะเป็นทิศทางในการดำเนินการทำให้ทุกฝ่ายตระหนักและดำเนินการอย่างจริงจัง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แนวทางการส่งเสริมการอ่านของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม คือ หน่วยงานจัดการประชุมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อวางแผนร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม มีกำหนดแผนการดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติร่วมกัน ด้านสถานที่และบรรยากาศ จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสถานที่ เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านทรัพยากร สำรวจความต้องการใช้สารสนเทศของผู้ใช้ในพื้นที่เพื่อจัดหาทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการจัดหาทรัพยากรที่หลากหลาย ใหม่ทันสมัยให้เพียงพอกับการใช้งาน และด้านบุคลากร มอบหมายหรือกระจายหน้าที่ให้บุคลากรเพิ่มขึ้น เพื่ออธิบายเนื้อหา แนะนำกลุ่มผู้เรียนให้อย่างทั่วถึง และเพื่อให้การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ผ่านไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

ธันยพร สิทธิราช. (2555).*การส่งเสริมการอ่านของบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังวัดมหาสารคาม*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

นราวรรณ เวชธรรม. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการอ่านโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดประชาชนจังหวัดสตูล.* กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

พิชญา สุวรรณโน. (2562). *แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านหน้าควนลัง(ราษฎร์สามัคคี) จังหวัดสงขลา*. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ปริญญา คงด้วง. (2556). *แนวทางส่งเสริมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. อักษรเจริญทัศน์.

วิไลวรรณ วัชรวิชานันท์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: กรณีโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลวรรณ วัชรวิชานันท์ และภีมศักดิ์ เอ้งฉ้วน. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา: กรณี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโวฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).* บรรณศาสตร์ มศว., 11(2), 148-160.

สิรินาฏ วงศ์สว่างศิริ. (2560). *การส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย.* มนุษยสังคมปริทัศน์, 19(2), 143-155.

สุมาลี สังข์ศรี. (2556). *การประเมินผลการนำนโยบายการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสู่การปฏิบัติระดับประถมศึกษา ทั้งในโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน.* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562, สิงหาคม 21). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2563). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563*. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2563). *แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2563*. ม.ป.ท.

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ. (2566). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report : SAR) ประจำปีงบประมาณ 2566*. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

อภิชาติ สุขประเสริฐ. (2555). *พฤติกรรมการอ่านของเยาวชนในชุมชนแออัดแขวงเม็งรายจังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Cohen. J.,M. and Uphoff, N.T., Rural. (1977). *Development participation : Conceptand Measuresfor project design*. Comell university.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.